

А.І. ЯКОВЛЄВ, д-р економ. наук, проф., НТУ «ХПІ», Харків

А.Є. ШАПОВАЛОВ, магістр, НТУ «ХПІ», Харків

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЛОГІСТИКИ

У роботі розглядаються загальнотеоретичні основи управління системою логістики для підвищення ефективності діяльності торговельного підприємства. Також розглянуто роль інформаційного потоку, як необхідної складової в системі управління товарними та грошовими потоками. Зроблено висновки щодо створення та ефективного використання комунікаційних та інформаційних систем для налагодження процесу управління логістикою.

Ключові слова: логістика, логістична система, товарний потік, інформаційний потік, диспозитивна система, виконавча інформаційна система.

Вступ. На сучасному етапі розвитку економічних відносин необхідно розглядати підприємство в тісному зв'язку з постачальниками виробничих ресурсів та споживачами готової продукції, адже в умовах дедалі жорсткішої конкуренції успіх будь-якого підприємства залежить від швидкості реагування на постійні зміни в зовнішній інфраструктурі. Підприємство повинно мати такі механізми управління, що дозволять здійснювати адаптацію до нових умов. Тому неабиякого значення набувають питання планування, аналізу виробничо-господарчої і фінансової діяльності підприємства, вдосконалення і постійного цілеспрямованого розвитку виробничо-технологічної та організаційної структури підприємства, розробки заходів щодо забезпечення його максимальної ефективності [1].

Аналіз основних досягнень та літератури. Питання теорії та практики логістики є однією з найактуальніших тем дослідження багатьох зарубіжних науковців, найвідомішими серед яких є: Д.Дж. Бауерсокс, Д. Вордлоу, Д. Вуд, Дж. Джонсон, Д.Дж. Клос, П.Р. Мерфі-мол., М.Р. Ліндерс, Х.Е. Фірон, Д.Р. Сток, Д.М. Ламберт, Б.О. Анікін, А.М. Гаджинський, Л.Б. Міротін, Ю.М. Неруш, В.І. Сергєєв. Вагомий внесок у розвиток теорії логістики в Україні зробили: Л.В. Балабанова, М.Ю. Григорак, Є.В. Крикавський, М.А. Окландер, Ю.В. Пономарьова, Л.В. Фролова, Н.І. Чухрай та ін. Проте, на жаль, у вітчизняній економічній літературі проблеми формування систем логістики та формування відповідних ланцюгів постачань розглядаються переважно у контексті організації та управління логістикою з позицій

виробників промислової продукції. В торгівельних підприємствах логістика зводиться до управління запасами товарів, що не дозволяє підприємству максимально ефективно використовувати усі наявні ресурси.

Мета дослідження, постановка задачі. Завданням цієї статті є розвиток теорії логістики щодо організації комплексу логістичної діяльності підприємств торгівлі та управління логістикою на засадах інтегрованого управління ланцюгами постачань товарів споживчого призначення. **Метою** є визначення структури комплексу логістичної діяльності, загалом змісту логістики торговельного підприємства, а також визначення особливостей організації та управління логістичною діяльністю підприємств торгівлі в умовах конкуренції.

Матеріали досліджень. Логістична система охоплює і погоджує процеси виробництва, закупівлі та розподілу продукції і виступає основою при стратегічному плануванні та прогнозуванні. Вона націлена на створення і контроль за діяльністю єдиної системи управління виробництвом і маркетингом, фінансовими й економічними розрахунками, обробкою необхідної інформації. Значний прогрес у справі раціоналізації цих сфер діяльності може бути досягнутий шляхом максимальної координації матеріальних та інформаційних потоків [2].

Слід зазначити, що сучасне торговельне підприємство діє на ринку в багатьох іпостаях, зокрема – як споживач послуг інших суб'єктів господарської діяльності з постачання різноманітних товарних ресурсів, торгово-технологічного обладнання, торгового інвентарю, транспортних засобів тощо.

Сучасні торгові підприємства під поняттям логістики розуміють управління товарними потоками, що не охоплює всієї повноти цього поняття.

На даному етапі розвитку економіки торговому підприємству, під **логістикою** потрібно розуміти комплекс технічних засобів, дій (операцій, робіт, процесів, цілісних технологій) та методичних правил, спрямованих на ефективне планування, організацію, реалізацію (фізичне здійснення) та управління матеріальними потоками, їхнє юридичне, інформаційне, фінансове, інженерно-технічне та науково-методичне забезпечення і здійснення відповідно до стратегічних цілей підприємства або певних зовнішніх цілей. З погляду практичної діяльності під логістикою необхідно розуміти сукупність видів діяльності, за допомогою яких забезпечуються часові, просторові та інформаційні перетворення при переміщенні матеріальних ресурсів (продукції, товарів тощо) і здійснюється управління та контроль процесів транспортування і складування цих вантажів [3].

Діяльність підприємства торгівлі, наприклад, у роздрібній торгівлі, магазину, – може бути зображена у вигляді поєднання двох основних компонентів: 1) сукупність торгово-технологічних процесів (включаючи надання покупцям різноманітних послуг), які виступають як комплекс логістичних та інших операцій, що забезпечують рух товарів і послідовне виконання над товарною масою операцій з підготовки товарів до продажу та відпуску їх покупцям; 2) управління торгово-технологічними процесами в масштабах торговельного підприємства, зокрема – управління комплексом логістичних операцій [4].

Для потреб управління логістикою торговельне підприємство повинно розглядатись як складна динамічна мікрологістична система, яка є ланкою складнішої макрологістичної системи – системи товаропросування, що об'єднує всіх учасників відповідного процесу руху товарної маси в багатоетапному ланцюгу постачань [5]. Основними об'єктами управління в комплексі господарсько-торгівельної діяльності роздрібно-торгівельного підприємства (магазину) є товарні потоки, які формують матеріальну (виробничу) підсистему логістики торговельного підприємства та інформаційні потоки.

Надходження товарних потоків в торговельне підприємство здійснюється такими основними вхідними потоками: 1) зі складів постачальників – оптових торгових баз, комерційно-посередницьких структур (дилерів, дистрибуторів, консигнантів тощо); 2) транзитом від виробничих підприємств; 3) від дрібних виробників і посередників тощо.

Інформаційне забезпечення управління логістикою на рівні магазину передбачає оперативний збір, обробку, зберігання і перетворення інформації про рух потоків товарів під час товаропросування за участю цього роздрібно-торгівельного підприємства в його межах (або навіть – поза ними) і включає низку операцій з організації безперервного збирання і накопичення цієї інформації для створення єдиної інформаційної бази. Інформація про рух товарів у магазині – це інформаційний потік магазину.

Логістичні інформаційні системи поділяють на три групи: планові, диспозитивні та виконавчі, що відрізняються як своїми функціональними підсистемами (складом задач, що розв'язуються), так і підсистемами, що забезпечують.

Планові системи створюються на адміністративному рівні управління, їх використовують для прийняття довготермінових рішень стратегічного характеру. Серед задач, що розв'язуються ними, може бути створення та оптимізація ланок логістичного ланцюга, планування виробництва, загальне управління запасами, управління резервами й інші задачі.

Диспозитивні системи відповідають рівневі управління складом або цехом і призначені для забезпечення налагодженої роботи логістичних систем – детального управління запасами, розпорядження складським транспортом, відбору вантажу за замовленнями і їх комплектуванням.

Виконавчі інформаційні системи використовуються на рівні адміністративного чи оперативного управління. Ці системи призначені для контролю матеріальних потоків, оперативного управління обслуговування виробництва, тощо [6].

Результати досліджень. Основною метою формування інформаційних потоків у логістичних системах є надання органу управління керованим об'єктом даних, необхідних для оптимізації управлінських рішень. Засобами досягнення цієї мети є застосування комплексу сучасних технічних засобів і використання адміністративних, організаційних та економіко-математичних методів і створення на цій основі АСУ товаропросуванням, яке б охоплювало всіх учасників логістичного ланцюга, зокрема – це підприємство роздрібною торгівлі.

Управління товарними потоками в роздрібному торговельному підприємстві (магазині) повинно ґрунтуватися на оперативному обліку, контролі та аналізі інформації про рух товарних (та інших матеріальних потоків – наприклад, потоків тари, обладнання тощо), фінансових, трудових потоків і включати низку управлінських операцій з організації доведення товару від постачальника до покупця для найповнішого задоволення попиту населення. У роздрібному торговельному підприємстві (магазині) ці завдання вирішуються в ході виконання низки комерційних і технологічних процесів із закупівлі товарів, їхнього завезення, отримання, складування, зберігання, формування асортименту, передпродажної підготовки товарів, розрахунків з покупцями тощо.

Висновки. Отже, однією з найважливіших умов успішного функціонування виробництва є створення комунікаційних і інформаційних систем, що дозволили б налагодити ефективний зв'язок між учасниками процесу управління. Це дозволяє більш ефективно використовувати ресурси, залучати нові технології та знизити логістичні витрати торгового підприємства. Також ефективне використання логістичної системи сприяє підвищенню показників ділової активності та зниженню періоду обертання товарних запасів підприємства.

Список літератури: 1. Гаджинский А. М. Основы логистики. — М.: ИВЦ «Маркетинг», 2006. — 124 с. 2. Колобов А. А., Омельченко И. Н., Ермаков А. Ю. Промышленная логистика. — М.: Изд-во МГУ им. Баумана, 2007. — 204 с. 3. Неруш Ю. М. Коммерческая логистика: Учебник для вузов. — М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 2008. — 271 с. 4. Фролова Л.В. Механізми логістичного управління торговельним підприємством. Монографія. – Донецьк, 2005. – 322 с. 5. Сергеев В.И.

Менеджмент в бизнес-логистике. – М.:ИИД “Филинь”, 1997. – 772 с. 6. Крикавський Є.В. Логістика. Основи теорії: Підручник.- 2-е вид., доп. і переробл.- Львів: Національний університет “Львівська політехніка”, “Інтелект-Захід”, Львів, 2006. – 456 с.

Надійшла до редколегії 01.03.2013

УДК 658,7

Використання інформаційної логістики /А.І. Яковлев, А.Є. Шаповалов // Вісник НТУ „ХПІ”. Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2013. - № 22 (995) - С. 3-7. Бібліогр.: 6 назв.

В работе рассматриваются общетеоретические основы управления системой логистики для повышения эффективности деятельности торгового предприятия. Также рассмотрены роль информационного потока, как необходимой составляющей в системе управления товарными и денежными потоками. Сделаны выводы относительно создания и использования коммуникационных и информационных систем для налаживания процесса управления логистикой.

Ключевые слова: логистика, логистическая система, товарный поток, информационный поток, диспозитивные система, исполнительная информационная система.

In this work the general theoretical foundations of logistics to enhance the effectiveness of commercial enterprises. It also examines the role of information flow, as a necessary component in the management of cash and cash flow. Conclusions on the creation and effective use of communication and information systems for debugging process logistics management.

Keywords: logistics, logistic system, trade flow, information flow, discretionary system, executive information system.

УДК 331.108

М.І. ЛАРКА, канд.екон.наук, проф. НТУ «ХПІ», Харків
О.С. БОНДАРЕНКО, магістрант НТУ «ХПІ», Харків

ПЕРСОНАЛ ПІДПРИЄМСТВА ТА МЕТОДИ ЙОГО ПЛАНУВАННЯ

У статті досліджено основні підходи до планування персоналу підприємства, визначення поняття «персонал підприємства», здійснено обґрунтування кожного з основних методів планування персоналу підприємства, оцінено важливість обґрунтованого вибору методу, запропоновано можливі варіанти розвитку кадрової політики підприємства.

Ключові слова: персонал підприємства, кадрова політика, методи планування.

Вступ. Довгий час в управлінні персоналом економічно розвинутих країн орієнтувалися в основному на поточні потреби організації: роботодавець розраховував отримати у будь-який момент необхідну кількість робітників, для використання яких не потребується довга спеціальна підготовка. Надлишковий ринок робочої сили давав роботодавцям таку